

katero so ustanovljene na zdravi podlagi. Take šole so pa v naših krajih le tiste, v katerih se uči slovenski jezik in na podlagi tega še le druge reči, kakor veronauk, računstvo in drugi predmeti. V Laškem imamo zdaj dve šoli in sicer je nova šola čisto nemška, stara šola pa belj slovenska. Tudi v stari šoli se bodo v otroci dosti nemški naučili. Samo stara šola ima za Vaše otroke zdravo podlago. Le v stari šoli se bodo Vaši otroci kaj koristnega naučili, ker učitelji razlagajo v stari šoli učencem različne stvari v domačem jeziku. V novi nemški šoli pa se vse nemški pové in še veronauka ne bi Vaši otroci v nemški šoli zastopili. Premislite pa, kam pridemo, če ne bodo otroci dobro poučeni v veronauku! Če imate toraj kaj srca za svoje otroke, pošiljajte jih v staro šolo. Ker pa gospod nadučitelj vodi obe šoli in tudi v obe šoli vpisuje otroke, zahtevajte in pazite na tanko, da bodo Vaše otroka vpisali v staro šolo.

Iz Kamnice. (Olikanost ali ka-li.) V unem tednu se je tukaj ponudila spet lepa priložnost sprevéditi, kaj je držati o tako čislani nemški olikanosti, s katero tudi nas osrečujejo tukajšnji »švabi«; tako naimreč je neki možicelj, rojen globoko na Hrvaškem, ponosno imenoval sebe in jednakovrstnike. Ti pa vsi jako hirajo na bolezn, kojo imenuje Nemeč »Grössenwahn«, ter mislijo, da mora pövsod, kjerkoli nas oni s svojo navzočnostjo osrečujejo, in svoje pametne glavicé po koncu nosijo, vse »dajé« biti. Tako tudi tukajšnjim nemčurjem ni bilo čisto nič prav, da se je v zadnjem tednu pri pogrebu nekega Kamničana slovenska nagrobница pela, ker se je tudi par možiceljev omenjene vrste prikazalo, že celo na pokopališču, vrtu mirú, ki ljudi različne krvi v miru združuje, so začeli svojo surovost kazati in kraju celo nedostojne besede so se slišale; pozneje se je že omenjeni Hrvat-švab tako spozabil, da je zapazivši mimo gredóčega pevca prihrumel iz svoje hiše in se po divje za njim zapodil, hoteč ga zmerjati, kako se je mogel predrzniti slovensko peti, ko se je celo pri pogrebnih obredih očenaš »dajé« molil. Ali mi povemo, da se tudi v bodoče ne bo oziralo na par teh privandravcev in se bo od pevcev terjalo, kar imamo tudi pravico, da se bo v naši slovenski župniji slovensko peló.

Od Ptujске gore. (Slovenski krčmarji in redarstveni red.) Mnogo je krčmarjev po slovenskem Štajarskem, kateri so navdušeni Slovenci, mnogo jih je, kateri so popolnoma brezbrizni, naj že Slovence vlada Peter ali Pavel — Slovenec ali Nemeč in mnogo jih je slednjič, kateri so strašni nemškutarji ali pa Nemci. V enej stvari so si pa vsi enaki, namreč večjidel imajo vsi nemški »redarstveni red« (ali Polizei-Ordnung) v svojih pivnicah obešen. In to je baš narobe. V dotičnem redarstvenem redu je namreč pod kaznijo strogo zapovedano, se po njem držati. Naj se pa zdaj pameten človek vpraša, kako se morajo gostje, kateri nemški ne razumejo, redarstvenega reda držati, ako jim se pa v tujem, njim nerazumljivem jeziku naznanja? Dalje: Kako se mora slovenski krčmar svojemu narodu pravičen imenovati, ako v svojej pivnici toli važno listino v tujem jeziku ponuja in slovenskemu jeziku prednosti ne pripozna? Toraj je gledé na občno korist želeti, da bi se v slovenskih pivnicah le slovenske te tiskovine rabile, katere se dobé pri večih knjigotrčcih.

S Ptuja. (Žalostne novice.) Človek ne vé, kje ga smrt čaka. Lucija Dokel iz Krčevine šla je prat. K nesreči jo božjast prime, vrže v vodo, da je utonila. Bog daj nje duši lahko! V Orešji je bival poštenjak, ki je radi tatvine vže bil zaprt. Bil vam je ob jednom blag soprog, ki je že jedno ženo spravil s sveta. Človek bi mislil, da se tak surovež ne bode mogel več oženiti.

Dobil je ženo, a tudi tej se ni bolje godilo, nego prvi. V soboto, dne 3. t. m. zvečer jo pošteno pretepe in premikasti, potem jo hoče utopiti. Pahne jo v Dravo, a sirota se je vendar rešila. Na krik soseda pride občinski predstojnik g. H. s slugo ter hočeta divjaka zvezati. On, ne bodi len, z nožem proti predstojniku mahne. V pravem trenutku pa ga sluga od zadej zgrabi in čvrsto oklene. Ko vidi, da nič ne more, obrne nož proti sebi in si ga porine v srce. Tako je končal življenje mesar Jožef Alt. Kakoršno življenje, taka smrt. Sinoči, v nedeljo večer, pa nas je zopet toča pobila, po nekaterih krajih, zlasti v revnih Halozah, da je joj. Pomagaj Bog!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. Svitli cesar ne pojde v Galicijo, ker se o tacih dnevih zbira veliko ljudij in se toraj lahko zatrosi kal kužnih boleznij, to pa je letos prav nevarno. — Mesto drž. poslanca na Dunaji spopolni se dne 10. oktobra; ne zna se, koga da kje postavijo liberalci in judje na to mesto, za dr. Kronawetterja še je grozdje brž le prekislo. — V nedeljo je obhajalo Dunajsko Novo mesto svojo 700-letnico, kajti prav 700 let je preteklo, kar je »vselej zvesto mesto«. V spomin te slovesnosti so tisti dan položili temelj za novi zvonik župnijske cerkve.

Štajarsko. V Gradci bi se imeli sniti nemški pravoslavci in bi prišel tudi minister za pravosodje, grof Schönborn. Ker pa je v nekaterih nemških mestih kolera, zato ne bode tega shoda in tako bode to »najbolj nemško mesto« ob veselje, da pozdravlja »ljube nemške brate« svoje. Kolika škoda! — Konsekrativni dež. poslanci imajo sedaj shode svojih volilcev ter jim poročajo o svojem delovanju v dež. zboru. Volileci so z njimi zadovoljni, o liberalnih poslancih pa »se ne sliši nič, ne vidi nič«, drugače pa bode se ve, da o volitvah!

Koroško. Poljedelsko ministerstvo je dovolilo kmetijski družbi v Celovci 700 gl. na leto, naj se nastavi potovalni učitelj, da po deželi poučuje o vseh strokah kmetijstva v slov. jeziku. To je vendar le nekaj, če tudi ni veliko. — Po nekaterih krajih je še ljudstvo uvedno v političnih rečeh in zato ga je nemškutarjem lahko pregovoriti za svoje maloprida namene. Tu bi bilo političm shodi na pravem mestu!

Kranjsko. Za družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prihaja tudi v tem času od vseh stranij darov in je želeti, da rodoljubi ne opešajo v svojem delovanju za to jako imenitno šolsko društvo. Če se pa izgodi kje kaka napaka, naj se odstrani in odpusti, saj gre za dobro stvar! — Vojaki se vračajo te dni iz vojaških vaj, ki so bile pri Razdrtem, po kraških skalah. Verjamemo, da se vojaki vračajo z veseljem v svojo domovino. Na Krasu ni krasno.

Primorsko. Občinski svet v Gorici misli še vedno, da slov. ljudske šole ni treba v mestu. Sedaj je na vladi, da ga pouči bolje ter mu ukaže skrbeti, da se napravite vsaj dve slov. ljudski šoli: slov. otrok je zanj več, kakor zadostno število. — Sad katol. shoda v Ljubljani bode brž ta, da jo zavije »Nova Soča« bolj zanesljivo na katoliško stran, doslej je bila v tem oziru omahljiva.

Tržaško. Pri c. kr. okr. sodniji v Trstu so ob sodili dva mladeniča na več mesecev v zapor, ker sta po mestu raznašala puntarske pesmi, se ve, da laške. — Odkar je znani c. kr. okrajni glavav v Pazinu, g. vitez Schwarz, je laška stranka zopet hrabra in je skorej

očitno, da je gospod glavar oni steber, ob kateri se naslanja.

Hrvaško. Hrvaški sabor ali deželni zbor je razšel tiho, prav tako tiho, kakor je bilo njegovo delovanje. Poslanci »narodne stranke« so mlačni, saj pa tudi drugače ni mogoče, kajti niso druga, kakor vladni kimovci: kar slavni ban hoče, to je slavno in dobro!

Ogersko. Prejšnji predsednik v ministerstvu, Koloman pl. Tisza je načelnik kalvinske zveze in obhaja sedaj 25-letnico te svoje službe. Se ve, da ga zveza nosi na rokah, kajti dokler je bil minister, delal je z vso močjo za vzboljšanje kalvinskih koristij, pa je zato tudi spravil katol. cerkev ob marsikatero blaginjo. — Madžari bi kaj radi razpustili rumunsko izobraževalno društvo na Sedmograškem, ker jim ni povolji, da izdaja rumunsko knjige. Drugega uzroka doslej še nimajo za razpuščenje, toda kdor išče, najde že, kar hoče.

Vunanje države.

Rim. Da bi sv. oče Leon XIII. bili pisali našemu svitlemu cesarju, naj se brž ko brž nastavi novi nadškof v Zagrebu — ta govorica neki ni resnična. No če tudi ni popolnem resnica, verjame jo človek lahko, saj se zavlačuje imenovanje čez silo dolgo.

Italijansko. Carina na italijansko vino se je torej že znižala na 3 gld. 50 kr. za hl., vendar pa velja le za vino, ki se pripelje v sodih, ne pa za vino, ki se nalije v vagon brez sodov. To pa Lahom ni prav, ker jim hodi les za sode predrago.

Francosko. Predsednik republike, Sadi-Carnot, je bil te dni v Savoiji, deželi, ki je bila poprej pod Italijo in se vé, da je hvalil na vse pretege republiko in povzdigoval srečo, ki jo vživa Savoja, odkar je pod republiko francosko. Če je le tudi tolika tista sreča!

Angleško. Po angleški ustavi mora poslanec zopet na volišče, ako je postal minister; tudi sedanjim liberalnim ministrom je to bilo treba, ali vsi so imeli srečo ter ni nobeden propadel pri novih volitvah, sem ter tje pa jim je hodilo težko za večino, najbolj poslancu za Irsko, lordu Morley.

Nemško. V Mogunci ob Renu je bil ravno v času, kakor slovenski v Ljubljani, nemški katol. shod in je jako veselo, da so bili tudi ondi jedini, kakor smo bili v Ljubljani, gledé na glavne reči, ki so bile v razpravi. — Kolera se po nemških mestih prikazuje zmirrom širje, celo v Berlinu je nekaj ljudij že umrlo za njo.

Rusko. Minister vnanjih stvari, grof Giers, se ne povrne več na svoje mesto, ker je malo upanja, da ozdravi; vendar pa še doslej nima naslednika. — Z angleško vlado je ruska si precej hudo v lasih zavoljo nekaterih dežel v Aziji, do vojske pa memino, da še ne pride med njima, najbolj iz strahu pred koncem take vojske.

Srbsko. Novo liberalno ministerstvo v Belem gradu ne ostane brž na vrhu, kajti izmed 137 poslancev stoji jih samo kacic 40 za ministerstvo, ostali pa so radikaleci, tedaj nasprotniki Ristića in njegove stranke. Za denar hodi pa tudi novim ministrom trdo, ker so kase blizo že prazne in vendar še stojimo skorej sredi leta.

Turška. Da je sultan zoper voljo ruskega carja vsprejel bulgarskega ministra Stambulova, znamo, ali sultan še je storil več, ker je na ravnost rekel, da si ne pusti v tem po nikomer kratiti pravice, da govori z najimenitnejšim svojim podložnikom. To je moška beseda.

Grško. Grški preti polom ali krida, kajti državne kase so prazne, pa nihče se ne nahaja, da prinese denarja na posodo. Trikupis in njegovo ministerstvo je sedaj v silnih zadregah: kako se izvije iz njih?

Afrika. Pri vojakah marokanskih je nastala neka kužna bolezen podobna koleri. Vse je v strahu, kaj bode, če je v resnici kolera.

Amerika. Kardinal Tašero protestuje zoper nove solske postavbe v Canadi, ker so neki popolnem na brezverskih načelih. Res, brezversnih načel ne manjka tudi v novem svetu.

Za poduk in kratek čas.

Spomini iz jutrovih dežel.

Piše F. S. Šegula.

(Dalje.)

Popotniki navadno popisujejo (čital sem čez 20 takih potopisov) le tuleče drviše, koje so videli v stari Kahiri v njih borni moskeji. Sreča mi je bila mila, da sem našel drviše raznih obredov tu kakor k skupni predstavi združene. Ker je moskija razven dveh prižnic brez stolov, bander in drugega cerkvenega orodja, imajo prostora dovolj. Pri vходу kraj Mehmed-Alijevega groba opazim najprej moleče drviše, ki mirno na z dragimi preprogami pogrnenem tlaku sedijo in pobožno iz al-korana molijo. So to častitljive belolase glave. Nikdo se ne zmeni za nje.

Proti sredini ste dve trumi, bi rekel, kimajočih drvišev. Vsaka truma ima svojega šejka (predstojnika), ki s palico ob drvo takt vdarja, drugi pa iz prva sedijo, ustanejo, sedejo, skačejo, kimajo in izgovarjajo besede: razumel sem le »alah« (Bog).

Še bolj divjajo zvijajoči se drviši in popevajoči. Njih beseda je »mah-mud«. Telo strašno na desno in na levo zvijajo, glavo na vratu tako sučejo, da je groza. Vse gre v urnem taktu, ki ga daje šejk, njemu nasproti v sredini kroga pevata dva, oči se divje svetijo, na čelo stopa krvavi znoj, bele pene silijo iz ust. Eden pade v omedlevico, kakor božjasten. To je sedaj veliki svetnik! Pravoverniki prihitijo, ga manejo, šejk se skloni čez-nj in mu nekaj v uho zurmra. Pa hitro je zopet omedleli na nogah, na novo se začne »pobožnost«, »mah-mud, mah-mud« globoko iz prsi doni. Le pri teh sem videl dečke, in sicer četiri, ki so bili od zvijanja že čisto brez zavestni.

Najhujji so pa oni, ki je imenujejo tuleče drviše. Njih 1. k je:

„la ilāha ill' alāh,
mahoméd rasūl alēh“.
(— U — U — U —)
Ni boga razven Boga,
Mahomed prerok Boga!

Bilo je kakih 40 v polukrogu. Šejk sedi mirno v sredini in enako »antifonam v brevirju« peva začetek sure zaznamenjaje začetek in konec pobožnih vaj. Trije bobnjači in dva z bronastimi skledicami začnejo svirati strašansko godbo, drviši začnejo pa v taktu gori navedene besede izgovarjati, telo nazaj, naprej metaje. Zmiraj hitreje bobnarji udarjajo, zmiraj divjisi je krik, h... h... le še se sliši iz globočine prs. Glava se do kolén pripogiba, dolgi lasi se vzadej dotikajo tal; »ja-hu« (oh, On!) sikne šejk, »hu-u-u« zakričijo drviši in »zirk« (pobožnost) je končana. Ali ne traja dolgo in iz nova začenejajo bobnarji, na novo začne se divje bogočastje. Prsa hliptajo, usta se na široko odpirajo, polnijo s penami, daleč očesa izstopajo — to ni več pametnega človeka podoba! Brezzavestni pade ta in oni. Ja-hu, ja-hu doni od vseh strani, vse blagruje novega svetnika. Božjast pri drviših ni redka. Saj je znano, da je tudi Mohamed veliki prerok božji bil epileptičen. Božjast je